

Attraktiv Tämнарbygd projektplan

Projektidé

Att stärka Tämнарbygdens kulturarv och landsbygdsföretagares attraktivitet och varumärke genom att tillsammans med företagarna upprätta planer för att utveckla den lokala natur- och kulturmiljön. Den attraktiva miljön blir ett skyltfönster för såväl bygden som företagaren och besökare lockas att stanna till och återkomma. Genom kompetensutveckling kan entreprenören ge kunderna mervärde i form av berättelser om bygden och tips om besöksmål i omgivningarna. Effekten blir ett ökat antal besökare i bygden, en utveckling och diversifiering av näringslivet och en bärkraftig förvaltning och utveckling av områdets kulturarv.

Erfarenheter från tidigare projekt

Under 2011 genomförde Upplandsmuseet projektet "attraktivt landskap - ett skyltfönster för bygden" med stöd av landsbygdsprogrammet. Detta projekt innebar en metodutveckling när det gäller att använda kulturmiljöer som ett led i bygdeutveckling. Det gav värdefulla erfarenheter av arbete med förankring och samverkan och besvarade frågor om t.ex. skiljelinjer mellan allmänna och privata intressen och rådighet över olika typer av åtgärder. "Attraktiv Tämнарbygd" kan ses som ett andra steg i "Attraktivt landskap - ett skyltfönster för bygden", där den utvecklade metoden justeras och tillämpas på ett mer konkret och lokalt sätt inom ramen för en större bygd. Många landsbygdsföretagare har kulturarv som en del av sitt varumärke, direkt eller indirekt. Erfarenheterna från "Attraktivt landskap - ett skyltfönster för bygden" gör att vi nu vill koncentrera oss direkt på dessa landsbygdsföretagare, som ofta har både rådighet och ett eget, ekonomiskt intresse av att åtgärder som stärker den positiva upplevelsen av natur- och kulturmiljön kommer till stånd.

Det valda området, Tämнарbygden, har stora fördelar:

- Där finns ett rikt utvecklat entreprenörskap på landsbygden, bland annat vad gäller hemslöjd och möbelsnickeri. Många av företagens varumärken innefattar kulturarv i en eller annan mening.
- Där finns ett landskap med stora natur- och kulturmiljövärden som har potential att utvecklas ytterligare, och som är viktigt att förvalta på ett uthålligt sätt. Bygden har också en spännande och mångfacetterad historia som kommer till uttryck i miljön.
- Där finns nätverk, organisationer och enskilda som har intresse och kompetens att arbeta med landsbygdsutvecklingsfrågor. Museet har redan utvecklat samarbete med t.ex. Östervåla utvecklingsråd och har genom länets hemslöjds konsulenter tillgång till nätverket av hemslöjdare i bygden. Uppsala universitet bedriver för närvarande ett utvecklingsprojekt som rör Tämнарbygden, där bland annat ett kulturhistoriskt kunskapsunderlag tas fram. Dessutom kommer man att bilda ett lokalt utvecklingsbolag, med stöd av företagscoach från Uppsala Innovation Center (UIC). Stora synergieffekter kan uppnås genom samarbete med utvecklingsbolaget, UIC och Uppsala universitet.

Vilka ska genomföra projektet

Projektledning och sammanhållande är Upplandsmuseet. Upplandsmuseets projektgrupp består av en bebyggelseantikvarie och en kulturgeograf/landskapsantikvarie. Lokala utvecklingsplaner görs i samarbete mellan projektgruppen och respektive landsbygdsentreprenör. Mer övergripande samarbetspart i projektet kommer Östervåla utvecklingsråd att vara. Dessutom kommer samarbete att ske med det lokala utvecklingsbolaget och Uppsala universitet.

Syfte och målgrupp

Projektet syftar till att stärka områdets kulturarv, öka antal besökare i bygden och att utveckla och diversifiera näringslivet. Den primära målgruppen är landsbygdsföretagare som har, eller kan ha, natur- och kulturmiljön som en viktig del av sitt varumärke eller utbud.

Projektets mål

Projektets mål är att i samarbete med fem landsbygdsföretagare skapa fem olika lokala utvecklingsplaner för natur- och kulturmiljön.

Genomförandeplan

Projektet inleds med att bygden skannas av för att hitta lämpliga landsbygdsföretagare för insatserna. Kriterier kommer att vara i vilken mån den lokala natur- och kulturmiljön bedöms ha potential att stärka företagarens verksamhet, och vilket intresse det finns hos företagaren att aktivt arbeta med att stärka natur- och kulturmiljöupplevelsen. Som ett led i sökandet efter företagare hålls ett offentligt möte där information om projektet och dess syfte ges.

Hos varje företagare som deltar i projektet görs "gårdsbesök" med fältvandring i närmiljön och rådgivning angående natur- och kulturvärden. Information ges till entreprenören om närmiljöns och bygdens historia och om besöksmål i närheten. Därefter upprättas utvecklingsplaner för natur- och kulturmiljön. Utvecklingsplanerna innefattar förslag på fysiska ingrepp i miljön, som t ex restaurering och rekonstruktion av värdefulla, strategiska element i kulturlandskapet. De innehåller också råd om uthållig förvaltning av natur- och kulturvärdena och förslag på tillgängliggörande av natur- och kulturuplevelserna.

Resultatspridning

Resultatspridning sker genom offentligt möte inför projektstart och genom löpande kontakter med lokalpress i genomförandestadiet. Dessutom kommer en rapport med utvärdering av insatsen att skrivas. Den viktigaste delen av resultatspridningen kommer kontakten mellan företagarna att vara, bland annat genom det lokala utvecklingsbolaget och Östervåla utvecklingsråd.

Per Lundgren

Avdelningschef Kulturmiljö
Upplandsmuseet